

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi ulosottolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 8 päivänä maaliskuuta 2005 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi ulosottolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 13/2005 vp).

Lakialoitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä — lakialoitteen laiksi ulosottolain 4 luvun 6 b §:n muuttamisesta (LA 31/2004 vp — Raimo Vistbacka /ps), joka on lähetetty valiokuntaan 15 päivänä huhtikuuta 2004, — lakialoitteen laiksi ulosottolain 4 luvun 6 §:n muuttamisesta (LA 20/2005 vp — Lauri Oinonen /kesk), joka on lähetetty valiokuntaan 17 päivänä maaliskuuta 2005, — lakialoitteen laeiksi ulosottolain 6 luvun 4 §:n ja kauppakaaren 9 luvun 5 §:n muuttamisesta (LA 30/2005 vp — Timo Soini /ps ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 14 päivänä huhtikuuta 2005 ja — lakialoitteen laiksi ulosottolain 4 luvun 6 §:n muuttamisesta (LA 41/2005 vp — Lauri Oinonen /kesk ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 10 päivänä toukokuuta 2005.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Tuula Linna ja lainsäädäntöneuvos Tatu Leppänen, oikeusministeriö
- ylitarkastaja Kai Kullaa, sosiaali- ja terveysministeriö

- johtava kihlakunnanvouti Pekka Louekoski, Helsingin kihlakunnan ulosottovirasto
- johtava kihlakunnanvouti Hannu Hinkkanen, Lappeenrannan kihlakunnan ulosottovirasto
- johtava kihlakunnanvouti Jorma Turtonen, Lapuan kihlakunnan ulosottovirasto
- asianajaja Sakari Sorri, Suomen Asianajajaliitto
- lakimies Pasi Pönkä, Suomen Kuntaliitto
- puheenjohtaja Timo Mäki, Suomen Perimistöimistojen Liitto ry
- vahinkovakuutuspäällikkö Hannu Ijäs, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ry
- puheenjohtaja Mika Wallenius, Avustavat ulosottomiehet ja haastemiehet ry
- hallituksen jäsen Juha Niemi-Pynttari, Julkiset Oikeusavustajat ry
- Vantaan kaupungin sosiaali- ja potilasasiamies Miikkael Liukkonen ja hallituksen puheenjohtaja Reijo Sivén, Katakombista elämään kansanliike ry
- käräjätuomari Kimmo Vanne, Käräjäoikeustuomarit ry
- toimistos sihteeri Kirsi Olkkonen, Oikeushallinnon Henkilökunta OHK ry
- kihlakunnanvouti Visa Kallio, Suomen Kihlakunnanvoudit ry
- lakimies Sakari Wuolijoki, Suomen Pankkiyhdistys
- asiamies Reima Letto, Suomen Rahoitusyhtiöiden Yhdistys ry
- avustava ulosottomies Juhani Pulkkinen, Suomen Ulosottoapulaisten yhdistys ry
- hallituksen jäsen, asianajaja Olli Pohjakallio, Velkaneuvonta ry

- professori Erkki Havansi
- professori Jarmo Tuomisto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet
— Keskuskauppakamari

- K-S Yrittäjien Kipinä ry
- Luottomiehet - Kreditmännens ry
- Vesi- ja viemärlaitosyhdistys.

HALLITUKSEN ESITYS JA LAKIALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan, että maksuvelvoitteen täytäntöönpanoa koskevat ulosottolain säännökset uudistettaisiin. Uudistus muodostaa ulosottolain kokonaisuudistuksen kolmannen vaiheen.

Palkan ja muun toistuvaistulon ulosmittauksessa säännönmukainen ulosmittauksen määrä olisi nykyiseen tapaan kolmasosa nettotulosta. Esityksessä kuitenkin ehdotetaan, että suojaosuuden määrään perustuvan lievemmän ulosmittauksen käyttöä laajennettaisiin. Toisaalta ehdotetaan, että suurituloisilta voitaisiin ulosmitata säännönmukaista määrää suurempi osuus, kuitenkin enintään puolet nettotulon määrästä. Tätä ulosmittauksen tiukennusta ryhdyttäisiin soveltamaan kolmen vuoden siirtymäajan jälkeen. Lisäksi pienituloinen velallinen saisi pitää yli vuoden jatkuneessa toistuvaistulon ulosmittauksessa itsellään kahden kuukauden tulon.

Yrityksen toimintaa voitaisiin tietyin edellytyksin jatkaa, vaikka yrityksen varasto on ulosmitattu. Ulosmittaus koskisi kulloinkin varastossa olevaa omaisuutta. Elinkeinotulon suoja laajennettaisiin myös yhtiöihin ja muihin yhteisöihin. Tulon ulosmittauksen määrää saataisiin rajoittaa, jos toiminta voi siten jatkua eikä lievennys ole olennaisesti velkojan edun vastainen.

Yhteisesti omistettu esine voitaisiin esityksen mukaan ulosmitata kokonaan tietyin edellytyksin. Ulosottomies voisi myydä yhteisomistusesineen ja jakaa kauppahinnan omistajien kesken. Vakituista asuntoa ei kuitenkaan voitaisi myydä ulosottotoimin ilman yhteisomistajan suostumusta.

Kuolinpesän osuuden ulosmittauksen osalta ehdotetaan ulosottomiehelle velvollisuutta velkojan sijasta huolehtia siitä, että pesä tulee selvi-

tetyksi ja perintö jaetuksi. Velallisella ei olisi oikeutta luopua pesäosuudestaan enää ulosmittauksen jälkeen.

Esityksessä ehdotetaan, että huutokauppamenettelyä koskevia säännöksiä yhtenäistetään eri omaisuuslajien myynissä ja yksinkertaistetaan menettelyä. Kaikkea arvokasta omaisuutta suojattaisiin vähimmäishintasäännöksellä selvään alihintaan myynniltä. Huutokauppaan nähden vaihtoehtoiseksi myyntimuodoksi tulisi vapaa myynti, joka voitaisiin toteuttaa esimerkiksi ulosottomiehen, kiinteistönvälittäjän tai asianosaisten toimin. Pääsääntöisesti vapaa myynti edellyttäisi asianosaisten suostumusta.

Tilityssäännösten mukaan kertymä kohdennettisiin ensin saatavan korolle, sitten pääomalle ja viimeksi kuluille. Muutoksenhakijan oikeusturvaa parannettaisiin ottamalla lakiin uusi keskeytysäännös.

Pienistä kertymistä perittäviä taulukkomaksuja alennettaisiin. Ulosottomaksuista annettua lakia muutettaisiin niin, että yli kolme vuotta jatkuneessa toistuvaistulon ulosmittauksessa taulukkomaksun perintä lakkaisi.

Lisäksi perintökaareen, autokiinnityslakiin ja osamaksukaupasta annettuun lakiin tehtäisiin eräitä tarkistuksia.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan aikaisintaan puolen vuoden kuluttua niiden hyväksymisestä ja vahvistamisesta.

Lakialoitteet

Lakialoitteessa LA 31/2004 vp ehdotetaan, että veronpalautukseen sovellettaisiin palkan ulosmittausta koskevia rajoituksia.

Lakialoitteessa LA 20/2005 vp ehdotetaan, että palkan ulosmittauksessa noudatettavan suojaosuuden vähimmäismääräksi säädetään yksi-

näisen henkilön kohdalla 1 080 euroa kuukaudessa.

Lakialoitteessa LA 30/2005 vp ehdotetaan, että ulosotossa kertyneet varat tulisi kohdentaa ensin kunkin saatavan pääomalle, sen jälkeen korolle ja viivästyskorolle ja viimeksi kuluille.

Lakialoitteessa LA 41/2005 vp ehdotetaan, että palkan ulosmittauksessa suojaosuus olisi tavallista suurempi silloin, kun ulosotossa oleva velka on seurausta takausvastuusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Yleisarvio hallituksen esityksestä

Hallituksen esitys käsittää ulosottolain kokonaisuudistuksen kolmannen vaiheen, jossa uudistetaan ulosmittausta, omaisuuden myyntiä sekä jakoa ja tilitystä koskevat säännökset. Lakivaliokunnan kokonaisarvio esityksestä on varsin myönteinen: se muodostaa sekä asiallisesti että lakiteknisesti hyvin huolellisesti valmistellun ja sisäisesti johdonmukaisen kokonaisuuden, joka sopivalla tavalla rakentuu aiemmissa osauudistuksissa omaksutuille ratkaisuille.

Nyt käsiteltävänä olevan esityksen sisältämä sääntely, kuten myös aiemmat osittaisuudistukset, merkitsee ulosottolaitokselle kasvavia vaatimuksia, koska uuden sääntelyn myötä ulosottomiesten harkintavalta lisääntyy. Tämä merkitsee samalla sitä, että ulosottomiesten koulutukseen on — mm. nyt toteutettavan uudistuksen voimaantuloon valmistauduttaessa — kiinnitettävä erityistä huomiota. Tämän vuoksi valiokunta pitää tärkeänä, että tällaiseen koulutukseen osoitetaan riittävästi voimavaroja.

Sisällöllisesti uudistuksen yleisenä tavoitteenä on hallituksen esityksen perustelujen (s. 18/I) mukaan tehokas mutta kohtuullinen ulosotto, jossa huolehditaan asianosaisten ja sivullisten oikeuksista ja oikeusturvasta. Kuten perusteluista ilmenee, näiden tavoitteiden toteutuminen

palvelee velkojien oikeussuojaa ja pitää yllä yleistä luottamusta etenkin velkasuhteita sääntelevän siviilioikeudellisen järjestelmän yleiseen toimivuuteen. Velkojien aseman turvaamisen vastapainona on kuitenkin samalla huolehdittava siitä, että velallisille turvataan käynnissä olevasta ulosotosta huolimatta kohtuullisina pidettävät elämisen edellytykset.

Lakivaliokunnan mielestä nyt käsiteltävänä olevassa esityksessä on hyvin onnistuttu tasapainottamaan edellä mainitut edut. Kokonaistarkastelun lisäksi valiokunta on esitystä käsitellessään kiinnittänyt erityistä huomiota kolmeen yksityisen velallisen kannalta keskeiseen seikkaan: suojaosuuteen palkan ulosmittauksessa, vapaakuukausiin ja ulosoton taulukkomaksuihin.

Suojaosuus palkan ulosmittauksessa

Suojaosuus on minimimäärä, joka velalliselle on aina jätettävä. Koska suojaosuus lasketaan päivää kohti, se koskee vain määräajoin maksettavaa palkkaa, esimerkiksi kuukausipalkkaa. Hallituksen esityksessä velalliselle itselleen laskettavaa suojaosuutta ehdotetaan korotettavaksi nykyisestä 18 eurosta 19 euroon päivää kohti. Velallisen suojaosuutta korotettaisiin myös hänen elatuksensa varassa olevan perheenjäsenen osalta 6,56 eurosta 7 euroon päivää kohti. Kyse ei ole reaalisesta korotuksesta vaan jo kertyneen indeksimuutoksen ottamisesta huomioon suojaosuuden määrässä.

Lakivaliokunta toteaa, että suojaosuuden korottamisessa on otettava huomioon useita eri näkökohtia. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan suojaosuuden jokainen viiden prosentin korotus aiheuttaa velkojille vuositasolla 8,2 mil-

joonan euron vähennyksen ulosoton kertymiin. Velallistenkaan kannalta suojaosuuden korotus ei ole täysin ongelmaton, koska valiokunnalle esitetyn arvion mukaan samaisen viiden prosentin korotuksen seurauksena noin 10 000 velallista lisää saisi varattomuusestetodistuksen ja siirtyisi sillä tavoin tavallaan pois ulosoton piiristä. Tästä taas saattaisi seurata näille velallisille merkittäviä uusia vaikeuksia esimerkiksi luoton-saannissa.

Lakivaliokunnan mielestä on tärkeää, että muun muassa edellä mainitut seikat huomioon ottaen jatkossa arvioidaan mahdollisuuksia nostaa suojaosuuden tasoa myös reaalisesti. Vähimmäisvaatimuksena valiokunta pitää kuitenkin sitä, että jatkuvasti huolehditaan suojaosuuden säilymisestä tasolla, joka riittää takaamaan velallisen mahdollisuudet kohtuulliseen arkielämään.

Suojaosuudesta palkan ulosmittauksessa annettua valtioneuvoston asetusta (1031/1989) on hallituksen esityksen antamisen jälkeen muutettu niin, että tämän vuoden alusta velallisen suojaisuus on hänen itsensä osalta 18,90 euroa päivää kohti ja vastaavasti jokaisen hänen elatusensa varassa olevan perheenjäsenen osalta 6,89 euroa päivää kohti. Korotukset johtuivat rahanarvon muuttumisesta. Oikeusministeriön valiokunnalle antaman tiedon mukaan nyt säädettävän lain suunniteltuun voimaantuloon eli 1 päivään tammikuuta 2007 mennessä indeksikorotustarvetta kertynee enemmän kuin hallituksen esitystä annettaessa ennakoitiin. Jotta varmistettaisiin se, että lain voimaantulon yhteydessä suojaosuuden määrässä ei tapahdu reaalityason laskua, lakiehdotuksen mukaista määrää on tarpeen jonkin verran nostaa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tämä korotustarve kohdistuu kuitenkin vain velallisen itsensä suojaasuuteen.

Edellä esitetyistä syistä lakivaliokunta ehdottaa velalliselle itselleen laskettavan suojaosuuden korottamista jäljempänä 4 luvun 48 §:n yksityiskohtaisista perusteluista ilmenevällä tavalla. Samalla valiokunta ehdottaa, että suojaosuuden indeksitarkistukset säädetään tehtäviksi vuosittain.

Lakivaliokunnan huomiota on hallituksen esityksen valiokuntakäsittelyn aikana kiinnitetty myös siihen, että ulosoton piirissä oleville velallisille joudutaan maksamaan toimeentulotukea, jolloin osa toimeentulotuesta menee tosiasiasa ulosotossa oleviin velkoihin. Vuonna 1996 tehdyn tutkimuksen¹ mukaan toimeentulotukea maksettiin ulosoton vuoksi vuositasona 60—80 miljoonaa markkaa eli noin 10—13 miljoonaa euroa. Oikeusministeriön valiokunnalle esittämän arvion mukaan suojaosuuden korottaminen ei kuitenkaan välttämättä ratkaisevasti vähennä toimeentulotuen saajien määrää. Suurempi vaikutus on todennäköisesti nyt ehdotetulla ns. tulorajaulosmittauksen uudistuksella, jossa pienituloisten käytettäväksi jää aiempaa suurempi osa palkasta. Myös jäljempänä tarkasteltavan vapaakuukausien määrää koskevan uudistuksen oletetaan vaikuttavan samansuuntaisesti.

Lakivaliokunta toteaa, että ulosoton säänteilyssä toteutettavien uudistusten vaikutus toimeentulotukikustannuksiin on monitahoinen kysymys, josta nykyisellään on kuitenkin käytettävissä varsin vähän tutkimustietoa. Siksi valiokunta pitää tärkeänä, että pikaisesti toteutetaan ainakin tutkimus ulosoton suojaosuuksien ja toimeentulotuen suhteista. Oikeusministeriön asettama Velkahallintatyöryhmä on jo aiemmin suositellut tällaisen tutkimuksen tekemistä².

Vapaakuukaudet

Hallituksen esityksen tarkoituksena on myös nykyisen vapaakuukausijärjestelmän selkeyttäminen. Pienituloisilla eli ns. tulorajaulosmittauksen piirissä olevilla velallisilla on vuoden jatkuneen ulosmittauksen jälkeen oikeus saada vuosittain kaksi vapaakuukautta. Nämä vapaakuukaudet annetaan velalliselle viran puolesta.

Vapaakuukausia voidaan antaa myös muille, suurempituloisille velallisille. He eivät kuiten-

¹ Johanna Niemi-Kiesiläinen — Minna Varis. Ulosotto-velallisten toimeentulo. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 29, 1996.

² Velkahallintaohjelma. Osa II. Nykytila ja sen arviointi, muistioita. Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2004:17.

kaan saa vapaakuukausia pelkästään ulosmittauksen keston perusteella, vaan heidän osaltaan edellytetään joko sitä, että välttämättömät asu-
miskustannukset ovat ulosmittauksen jälkeen jäävään määrään nähden korkeat tai että ulosmittauksen keskeyttämiseen on erityinen syy. Viimeksi mainittu voi hallituksen esityksen perustelujen (s. 83/II) mukaan olla esimerkiksi velallislle tai hänen perheelleen tärkeä kertaluonteinen hankinta. Mainittujen edellytysten käsittelyn lisäksi vapaakuukausien saaminen edellyttää velallisen itsensä esittämää pyyntöä.

Valiokuntakäsittelyn aikana on esitetty, että vapaakuukausia tulisi myöntää kaikissa tuloluokissa ilman velallisen pyyntöä. Valiokunta ei pidä tätä perusteltuna, koska sen näkemyksen mukaan automaattiset vapaakuukaudet ovat osa pienituloisten velallisten vähimmäissuojaa. Tässä asemassa olevat henkilöt eivät välttämättä osaa aina itse hyödyntää vapaakuukausien tarjoamaa mahdollisuutta ulosoton tilapäiseen helpottamiseen. Valiokunnan mielestä ei ole kohtuutonta edellyttää velallisen omaa aktiivisuutta silloin, kun kyse on niistä tuloluokista, joissa vapaakuukausien myöntäminen edellyttää edellä mainittujen erityisten perusteiden olemassaoloa. Samalla valiokunta korostaa, että erityisten perusteiden täytyessä näihin tuloluokkiin kuuluvilla velallisilla on ehdoton oikeus saada pyytämänsä 4 luvun 53 §:n mukainen määrä vapaakuukausia.

Lisäksi valiokunta huomauttaa siitä, että myöskään tulo- ja ulosmittauksen piirissä olevien velallisten ei ole pakko hyödyntää vapaakuukausia, vaan he voivat kieltäytyä tämän edun käyttämisestä silloin, kun eivät pidä sitä itselleen edullisena.

Valiokunta pitää tärkeänä, että oikeusministeriö seuraa vapaakuukausia koskevan sääntelyn toimivuutta ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jos velalliset eivät pysty riittävässä määrin hyödyntämään nyt säädettävän lain mukaista järjestelmää.

Ulosottomaksut

Valiokuntakäsittelyn aikana lakivaliokunnan huomiota on kiinnitetty myös siihen rasi-

seen, joka velallisille koituu ulosoton taulukkomaksujen muodossa. Koska ulosoton taulukkomaksu peritään jokaisesta osasuorituksesta erikseen, näiden maksujen yhteismäärä saattaa nousta melko korkeaksi suhteessa saatuu kertymään, kuten hallituksen esityksen perusteluissakin (s. 194/I) todetaan. Tämän korjaamiseksi on valiokunnan asiantuntijakuulemisen aikana esitetty siirtymistä ns. niputusmalliin, jossa taulukkomaksut laskettaisiin kulloinkin kertyvän suorituksen perusteella eikä asiakkoittain.

Lakivaliokunta on asiaa arvioidessaan pitänyt lähtökohtanaan sitä hallituksen esityksen perusteluistakin (s. 194/I) ilmi käyvää periaatetta, että jokaisesta suorituksesta ensin osa tulisi voida käyttää nimenomaan saatavan suorittamiseksi. Oikeusministeriön valiokunnalle esittämien, lokakuussa 2005 tehtyyn otokseen perustuvien tietojen mukaan noin 3 prosentilta velallisista on mennyt taulukkomaksuun yli 30 prosenttia peritystä määrästä. Yli puolet peritystä määrästä taulukkomaksuna maksaneita velallisia on koko maassa arviolta noin 650.

Edellä mainitut luvut osoittavat valiokunnan mielestä, että kyse ei ole kovin laajasta ongelmasta. Se ei kuitenkaan sinällään poista sitä tosiasiaa, että yksittäisissä tilanteissa taulukkomaksujen asiakkoittainen periminen voi johtaa kohtuuttomaan lopputulokseen. Tämän vuoksi esille tuotu epäkohta vaatii korjaamista.

Valiokunta toteaa, että ns. niputusmalli ei itsessään vähentäisi ulosottolaitokselle ulosottoasiasta aiheutuvaa työtä eikä myöskään ulosottoasian käsittelystä aiheutuvia kustannuksia. Saadun tiedon mukaan nämä kustannukset olivat vuonna 2005 asiaa kohti keskimäärin 32,72 euroa. Edellä sanotusta seuraa, että taulukkomaksukertymän merkittävä väheneminen aiheuttaisi huomattavan vajauksen ulosotto-toimen nykyiseen rahoitus pohjaan. Tämä vaje olisi ainakin merkittävältä osiltaan katettava budjettirahoituksella, mitä ei nykyisessä tilanteessa voida pitää realistisena.

Edellä mainituista syistä lakivaliokunta on ns. niputusmallin sijasta päätenyt esiintyneiden epäkohtien korjaamiseksi ehdottamaan kahta muuta uudistusta. Ensinnäkin valiokunta ehdot-

taa, että pitkäkestoisessa ulosmittauksessa velallinen vapautetaan taulukkomaksun suorittamisvelvollisuudesta kokonaan jo kahden vuoden jälkeen eikä vasta kolmen vuoden jälkeen, kuten hallituksen esityksessä ehdotetaan. Tämän toteuttaminen aiheuttaa hallituksen esityksessä ehdotettuun verrattuna noin 350 000 euron lisäkustannuksen eli yhteensä arviolta noin 870 000 euron suuruisen rahoitustarpeen.

Toiseksi lakivaliokunta ehdottaa, että taulukkomaksuissa otetaan nimenomaan pienimpien kertymien kohdalla käyttöön nykyistä hienojakoisempi asteikko niin, että alin maksu on nykyisen 7 euron sijasta 2,50 euroa ja sitä seuraavalla portaalla 5 euroa. Tämän toimenpiteen kustannusvaikutus on arvion mukaan 300 000 euroa vuodessa. Näiden ehdotusten lisäksi valiokunta katsoo, että samalla on toteutettava hallituksen esityksessä alun perinkin mainittu (s. 27/I) nykyisen toiseksi alimman taulukkomaksun alentaminen 0,50 eurolla. Tämä edellyttää ulosottomaksuista annetun asetuksen (35/1995) 2 §:n muuttamista. Valiokunta lähtee siitä, että tämä ja edellinen toimenpide muodostavat yhdessä kokonaisuuden ja että hallitus osana nyt hyväksyttävää ratkaisua muuttaa ulosottomaksuista annettua asetusta tässä esitetyin tavoin.

Valiokunnan ehdottamien muutosten rahoittaminen edellyttää nykyisessä taloudellisessa tilanteessa velkojilta perittävien tilitysmaksujen nostamista vastaavasti. Tämä edellyttää ulosottomaksuista annetun asetuksen 3 a §:n muuttamista.

Useat pienehköt ulosotossa olevat velat ovat erityisesti julkisyhteisöjen tai eri viranomaisten suorittamiin toimenpiteisiin tai niiden luovuttamiin hyödykkeisiin perustuvia saatavia. Lain-säädännöllisten toimenpiteiden lisäksi oikeusministeriön tulisi tämän vuoksi valiokunnan mielestä myös muutoin pyrkiä ohjaamaan perintäkäytäntöä siihen, että siirtäessään saataviaan ulosottoon etenkin nämä velkojатаhot ottaisivat nykyistä suuremmassa määrin huomioon myös velallisen edun. Tällöin kunkin velallisen kohdalla odotettaisiin ajankohtaa, jolloin voidaan arvioida, että velalliselta perittävät samaa mak-

sulajia olevat saatavat on myös velallisen etu huomioon ottaen tarkoituksenmukaista lähettää ulosottoon.

Valiokunta edellyttää, että oikeusministeriö seuraa saatavalle ulosotossa tulevan kertymän ja ulosottomaksujen suhdetta ulosottotoimessa ja että tämän suhteen pysyminen velallisen kannalta kohtuullisena turvataan tarvittaessa ulosottomaksuja koskevaa sääntelyä muuttamalla. Valiokunta ehdottaa tätä tarkoittavan lausuman hyväksymistä (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki ulosottolain muuttamisesta

4 luku. Ulosmittaus

1 §. Maksuvelvoitteen täytäntöönpano. Perustelujen (s. 34/I) mukaan luvun 1—4 § sisältävät määritelmäsäännöksiä, jotka soveltuvat koko ulosottolain soveltamisalalla. Ehdotettu pykälä ei kuitenkaan nyt sisällä siihen luontevasti kuuluvaa panttioikeuden määritelmää, vaan vasta ehdotetusta 4 luvun 21 §:n 3 momentista ilmenee, että panttioikeus-termi on tarkoitettu kattamaan paitsi varsinaisen panttioikeuden myös sellaisen pidätysoikeuden, jonka haltijalla on oikeus pitää vakuus hallussaan.

Lakivaliokunta ehdottaa, että pykälää täydennetään lisäämällä siihen edellä esitetyn sisältöinen uusi *4 momentti*.

6 §. Maksuaika. Pykälässä säädetään ulosottomiehen mahdollisuudesta myöntää velalliselle maksuaikaa. Pykälän *2 momentin* mukaan ulosottomies ei saa antaa maksuaikaa, jos perittävänä on lapsen elatusapu.

Lakivaliokunnan mielestä ehdotetun 2 momentin sanamuoto on etenkin 1 momentti huomioon ottaen tulkittavissa niin, että maksuajan myöntämistä koskeva kielto on ehdoton. Perusteluista (s. 41/I) ilmenee tarkoituksena kuitenkin olevan, että hakijan suostumuksella maksuaikaa voitaisiin myöntää myös tällöin. Valiokunta ehdottaa momenttia täsmennettäväksi tämän mukaisesti.

8 §. *Ulosmittauksen kohde.* Pykälä sisältää säännökset siitä, mihin ulosmittaus voi kohdistua ja mitä kaikkea toimitettu ulosmittaus käsittää. Pykälän 1 momentin mukaan ulosmittaus kattaa myös ulosmittauksen jälkeen erääntyvän tuoton. Ehdotettua säännöstä on valiokuntakäsittelyn aikana pidetty epäselvänä sen suhteen, tarkoittaako säännöksessä mainittu tuotto brutto- vai nettotuottoa. Tämä seikka ei selviä myöskään esityksen perusteluista. Vertailukohtana voidaan kuitenkin viitata konkurssilain (120/2004) 17 luvun 6 §:ään, jonka perusteluissa nimenomaisesti ilmaistaan tuotolla tarkoitettavan nettotuottoa (ks. HE 26/2003 vp, s. 157/I). Tätä vastaavasti lakivaliokunta pitää selvänä, että nyt esillä olevassa säännöksessä tuotolla tarkoitetaan nettotuottoa.

14 §. *Keinotekoinen järjestely.* Pykälässä säädetään niistä edellytyksistä, joilla omaisuus voidaan ulosmitata huolimatta väitteestä, että omaisuus kuuluu sivulliselle. Pykälän 3 momentin mukaan ulosottolain 3 luvun 64—68 §:ssä olevia tietojenantovelvollisuutta koskevia säännöksiä voitaisiin soveltaa myös tässä pykälässä tarkoitettua sivullista koskeviin tietoihin.

Valiokuntakäsittelyn aikana on ilmennyt ehdotettua säännöstä pidettävän epäselvänä sikäli, että siitä ei selvästi käy ilmi, missä vaiheessa ulosottomies voi ryhtyä tiedustelemaan sivullista koskevia tietoja epäillessään keinotekoisien varallisuusjärjestelyjen olemassaoloa. Lakivaliokunnan mielestä tällainen tiedustelu ei erityisesti sivullisen oikeusturva huomioon ottaen voi tapahtua kovin kevein perustein. Siksi valiokunta ehdottaa momenttiin lisättäväksi säännöksen, jonka mukaan ulosottomies saa tiedustella pykälässä tarkoitettua sivullista koskevia tietoja, jos hänellä on perusteltua syytä epäillä, että kyseessä on keinotekoinen järjestely.

20 §. *Ulosmittauskieltojen voimassaolo.* Pykälän mukaan saman luvun 19 §:ssä säädetty ulosmittauskiellot ovat tietyin edellytyksin voimassa kaksi vuotta varojen haltuunsaamisesta laskettuna. Pykälän perusteluista (s. 55/I) käy kuitenkin ilmi, että enimmäisaika ei koske

19 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua luovutuskelvotonta omaisuutta, koska luovutuskelvottomuus ei riipu määräajan kulumisesta. Lakivaliokunta ehdottaa pykälän alkuosaa täsmennettäväksi tämän mukaisesti.

Eräitä ulosmittauskieltoja koskevan, nyt esillä olevan luvun 19 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ulosmitata ei saa muun muassa pysyvästi haitasta suoritettavaa korvausta. Ulosmittauskielto olisi ehdotuksen mukaan voimassa kaksi vuotta. Lakivaliokunta toteaa, että pysyvänä haittana on tarkoitettu korvattaviksi sellaiset henkilövahingon seuraukset, joiden voidaan korvauksen määräämishetken tietämyksen perusteella arvioida vaikuttavan vahinkoa kärsineen elämänlaatua heikentävästi hänen loppuelämänsä ajan (ks. HE 167/2003 vp, s. 35/II). Tähän nähden lakivaliokunta ei pidä kohtuullisena, että ulosmittauskiellon voimassaolo myös tällaisen korvauksen osalta rajoittuisi kahteen vuoteen. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että mainittua korvausta koskeva ulosmittauskielto säädetään pysyväksi.

21 §. *Erottamisetu.* Pykälä sisältää säännökset siitä, mitä omaisuutta velallinen saa säilyttää ulosmittauksen ulkopuolella. Hallituksen esityksen perustelujen (s. 55/II) mukaan tarkoituksena on, että erottamisetu koskee nykyiseen tapaan vain luonnollisia henkilöitä. Vaikka tämä seikka on sinänsä pääteltävissä ehdotetun 1 momentin sisällöstä, valiokunta ehdottaa, että momentin alkuun selvyiden vuoksi lisätään sanottua rajausta koskeva maininta.

Pykälän 3 momentti sisältää panttioikeuden määritelmän. Koska valiokunta on edellä ehdottanut, että kyseinen määritelmä sisällytetään luvun 1 §:ään, se on poistanut määritelmän tästä momentista.

25 §. *Ulosmittausjärjestyksestä poikkeaminen.* Pykälässä säädetään niistä edellytyksistä, joilla voidaan poiketa 24 §:ssä säädetystä ulosmittausjärjestyksestä. Ehdotetun 1 momentin 4 kohdan mukaan tämä tulee kyseeseen muun muassa silloin, jos ulosmittausjärjestyksen noudattaminen aiheuttaa suorituksen olennaista viivästystä. Pe-

rusteluista (s. 59/II) ilmenee, että 24 §:ssä säädetystä järjestyksestä on tarkoitettu voitavan poiketa myös silloin, jos järjestyksen noudattaminen omaisuuteen kohdistuvan hukkaamisvaaran vuoksi olennaisesti vaarantaisi suorituksen saamisen. Valiokunta ehdottaa kohtaa täydennettäväksi tämän mukaisesti.

27 §. Ulosmittauksen voimaantulo ja maksukiellto. Pykälässä säädetään siitä, milloin ulosmittaus eri tilanteissa tulee voimaan. Valiokunta on tarkistanut pykälän 3 momentissa olevan valtuutussäännöksen sanamuotoa osoittamaan, että nyt säädettävä laki jo sisältää asianmukaiset, asetuksenantajan toimivaltaa rajoittavat perussäännökset maksukiellon sisällöstä.

48 §. Suojaisuus. Pykälässä säädetään palkan ulosmittauksessa velalliselle jätettävästä suojaosuudesta ja sen määrän tarkistamisesta.

Edellä yleisperusteluissa esittämistään syistä lakivaliokunta ehdottaa, että velalliselle itselleen laskettava suojaisuus muutetaan pykälän 1 momentissa 19,50 euroksi päivässä.

Ehdotetun 3 momentin mukaan suojaosuuden määrä tarkistettaisiin "kohtuullisin välein" noudattaen soveltuvien osin, mitä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään. Yleisperusteluissa esittämänsä viitaten valiokunta ehdottaa, että suojaosuuksien indeksitarkistukset tehdään oikeusministeriön asetuksella vuosittain.

49 §. Määräajoin maksettava palkka. Pykälässä säädetään siitä, miten määräajoin maksettavasta palkasta ulosmitattava osuus määräytyy. Pykälän 1 momentin mukaan ulosmitattava määrä perustuu velallisen palkan suuruuteen. Korkeimpien tulojen kohdalla ulosmitattavasta määrästä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Viime kädessä ulosmitattava palkan osuus määräytyisi 2 momentin mukaan kuitenkin oikeusministeriön vahvistaman taulukon perusteella.

Lakivaliokunta pitää ehdotettua perusratkaisua sinänsä onnistuneena. Sen mielestä ehdotettu valtuus antaa valtioneuvoston asetus, jolla 1 momentin 3 kohtaa täsmennettäisiin, on kuitenkin

tenkin varsin vaikeaselkoinen. Tähän vaikuttaa osaltaan se, että valtuus on ehdotuksessa tavallaan hajautettu kahteen eri momenttiin. Hallituksen esityksen perustelujen (s. 81/I) mukaan tarkoituksena on valtioneuvoston asetuksella säätää progressiivisesta asteikosta, jossa ulosmitattava määrä nousisi suhteellisen suurin välein yhdestä kolmasosasta aina puoleen nettopalkasta. Sääntelyn selkeyttämiseksi valiokunta ehdottaa, että viittaus valtioneuvoston asetukseen poistetaan 1 momentin 3 kohdasta ja että 2 momentin valtuussäännöstä täsmennetään sen perustelujen mukaisesti.

Samaisen 2 momentin mukaan ulosmitattava määrä lasketaan 1 momentin mukaisesti. Lopullisesti tämä ns. säännönmukainen määrä määräytyisi kuitenkin oikeusministeriön vahvistaman taulukon perusteella. Saadun tiedon mukaan taulukon laatimisessa on ilmennyt ongelmia, jotka saattaisivat merkittävästi vaikeuttaa sen soveltamista. Tästä syystä valiokunta ehdottaa, että taulukkoa koskevat säännökset poistetaan pykälästä.

Käytännön toiminnan helpottamiseksi oikeusministeriö on ilmoittanut laittavansa Internetiin yleisesti käytettäväksi laskurin palkan ulosmittauksen toimittamista varten. Valiokunta pitää ministeriön ratkaisua hyvänä, koska tällaisen apuvälineen tarjoaminen helpottaa erityisesti niiden pienten työnantajien asemaa, joilla ei itsellään ole käytettävissä tietokoneohjelmaa työntekijän palkasta ulosmitattavan määrän laskemiseksi. Samalla mainittu laskuri auttaa myös ulosottovelallisia valvomaan, että pidätys heidän palkastaan on oikein laskettu.

Näiden käytännön toimien lisäksi valiokunta korostaa, että nyt säädettävän lain 4 luvun 58 §:n 3 momentin mukaan ulosottomiehen tulee pyynnöstä tai havaitessaan tilanteen muutoin niin vaativan neuvoa palkan maksajaa maksukiellon noudattamisessa. Tämän neuvontavelvollisuuden tärkeyttä tulee painottaa ulosottomiehille annettavassa koulutuksessa.

54 §. Elatusapu. Pykälässä säädetään palkasta ulosmitattavasta määrästä silloin, kun peritään lapselle maksettavaa elatusapua indeksikorotuk-

sineen. Sen 2 momentti sisältää säännökset palkan ulosmittauksessa noudatettavien ajallisten helpotusten soveltumisesta tällaisessa elatusavun ulosmittauksessa. Ehdotetun säännöksen mukaan velalliselle voitaisiin antaa vapaakuukausia vain erityisen painavasta syystä. Vastaavasti tällöin ei voitaisi lainkaan soveltaa 51 §:n 2 momentin mukaista mahdollisuutta lykkätä palkan ulosmittausta, kun velallinen pitkän työttömyyden jälkeen jälleen työllistyy.

Lakivaliokunta pitää ehdotettuja säännöksiä velallisen kannalta tarpeettoman tiukkoina. Valiokunnan käsityksen mukaan esimerkiksi kiello käyttää palkan ulosmittauksen lykkäysmahdollisuutta silloin, kun ulosmittaus toimitetaan juoksevan tai erääntyneen elatusavun perimiseksi, ei ole omiaan kannustamaan velallista aktiivisesti etsimään itselleen työtä. Viime kädessä tällainen tilanne ei valiokunnan mielestä ole myöskään velallisen elatuksen varassa olevan lapsen edun mukainen. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa säännöstä muutettavaksi niin, että ehdotetun pykälän soveltamisalalla velalliselle voitaisiin antaa vapaakuukausia, kun siihen on painava syy. Lisäksi valiokunta ehdottaa, että velallinen voisi samanlaisella edellytyksellä saada hyväksyen myös 51 §:n 2 momentissa tarkoitettun palkan ulosmittauksen lykkäyksen.

65 §. *Muu elinkeinotulo.* Pykälään sisältyvät säännökset niistä edellytyksistä, joilla luonnolliselta henkilöltä ulosmitattavan muun kuin toistuvan elinkeinotulon tai yhteisöltä ulosmitattavan elinkeinotulon määrää saadaan rajoittaa. Pykälän perustelujen mukaan sen nojalla voitaisiin rajoittaa myös oikeushenkilön julkisyhteisöltä saaman tuen ulosmittausta. Asian merkityksen vuoksi lakivaliokunta ehdottaa, että tästä otetaan pykälään nimenomainen säännös.

68 §. *Periminen maksukiellon saajalta.* Pykälän 1 momentissa säädetään ulosottomiehen oikeudesta ulosmitata maksukiellon saajalta määrä, jonka tämä on maksukiellon vastaisesti jättänyt maksamatta. Momentin viimeisen virkkeen mukaan ulosmittauksen toimittaminen edellyttää, että maksukiellon saajan maksuvel-

vollisuus on selvä. Lakivaliokunnan mielestä maksukiellon saajalle ei tällaisissa selvissä tilanteissa ole enää tarpeen antaa mahdollisuutta vedota siihen, että hän ei ole saanut maksukiellon tiedoksi juuri ulosottolain 3 luvun 40 ja 41 §:ssä säädetyllä tavalla. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että "todisteellisesti"-sana korvataan momentin alussa ilmaisulla "todistettavasti".

73 §. *Yhteisomistusesineen ulosmittaus.* Valiokunta on selventänyt pykälän 1 momenttia kielellisesti.

5 luku. Myynti

9 §. *Valtion korvausvastuu.* Pykälässä säädetään siitä, missä tapauksissa ja millä edellytyksillä valtio vastaa niistä vahingoista, joita myyntyn omaisuuteen kohdistuvan oikeuden haltija saattaa ulosottomenettelyn vuoksi kärsiä.

Pykälän 3 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan pykälän soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa korvaus määrätään ulosottomiehen tuottamuksesta riippumatta noudattaen, mitä vahingonkorvauslaissa säädetään. Hallituksen esityksen perustelujen (s. 119/II) mukaan viittaus vahingonkorvauslakiin tarkoittaa lähinnä sitä, että korvausta voitaisiin sovittelaa. Valiokunnan mielestä säännöksen sanamuoto on samalla kuitenkin ymmärrettävä niin, että sovellettavaksi ei tule vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:n 2 momenttiin sisältyvä säännös valtion korvausvastuun rajoittamisesta julkista valtaa käytettäessä aiheutetuista vahingoista.

Momentin toisen virkkeen mukaan valtiolla on oikeus saada suorittamansa määrä vahingon aiheuttajalta. Säännöksen sanamuoto synnyttää vaikutelman, että vahingon aiheuttajaksi katsottava henkilö olisi vahingosta ankarassa vastuussa. Saadun tiedon mukaan tätä ei kuitenkaan ole tarkoitettu, mihin myös säännöksen perustelut (s. 120/I) osittain viittaavat. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että myös momentin toisen virkkeen loppuun lisätään viittaus vahingonkorvauslakiin.

10 §. Velallisen velvollisuus antaa tietoja. Pykälän mukaan velallinen on kysyttäessä velvolinen ulosottomiehelle ilmoittamaan myytävään omaisuuteen kohdistuvat käyttöoikeudet ja muut oikeudet, saatavat sekä esitetyt väitteet paremmasta oikeudesta.

Ehdotettu säännös koskee nyt vain velvollisuutta ilmoittaa tietyistä myytävään omaisuuteen kohdistuvista oikeuksista ja saatavista. Lakivaliokunnan mielestä on käytännön syistä tärkeää, että ehdotettu velallisen myötävaikutusvelvollisuus ulotetaan koskemaan myös omaisuuden tosiasiallisia ominaisuuksia ja käyttökelpoisuutta. Tällöin velallinen on velvolinen ilmoittamaan esimerkiksi rakennuksessa mahdollisesti havaitsemistaan homevaurioista. Valiokunta ehdottaa pykälän loppuun lisättäväksi tällaista tiedonantovelvollisuutta koskevan säännöksen. Samalla valiokunta huomauttaa, että säännöksellä ei ole tarkoitus asettaa velalliselle erityistä selvittämis- tai selonottovelvollisuutta omaisuuden ominaisuuksista tai sen käyttöön vaikuttavista seikoista vaan että säädettävä tietojenantovelvollisuus koskee vain velallisen tiedossa olevia seikkoja.

15 §. Arvon selvittäminen ja esineen kunnostus. Pykälän 1 momentin mukaan ulosottomiehen tulee ennen myyntiä tarkastaa omaisuuden kunto ja selvittää sen arvo, kun myytävänä on kiinteistö tai arvokasta irtainta omaisuutta.

Lakivaliokunnan huomiota on kiinnitetty siihen, että esimerkiksi taide-esineitä myytäessä saattaa tilanne muodostua sellaiseksi, ettei kotimaasta ole saatavissa luotettavaa arviota myytävän kohteen hinnasta. Tällaisia poikkeuksellisia tilanteita ajatellen ehdotetussa säännöksessä asetetaan ulosottomiehelle valiokunnan mielestä liian ehdoton toimintavelvollisuus. Siksi valiokunta ehdottaa säännöstä muutettavaksi niin, että myytävän omaisuuden käypä arvo tulee selvittää, jos se on mahdollista.

23 §. Vähimmäishinta. Pykälän 1 momentin mukaan ulosottomies ei saa hyväksyä korkeinta tarjousta kiinteistön tai arvokkaan irtaimen omaisuuden huutokaupassa, jos hän arvioi, että

tarjous alittaa selvästi omaisuuden käyvän hinnan paikkakunnalla ja että aiheutuvat lisäkulut huomioon ottaen korkeampi kertymä voidaan saada uudessa myynnissä.

Momentin ehdotettu sanamuoto mahdollistaa sen, että omaisuus saadaan myydä selvään alihintaan, jos ulosottomies katsoo, että ennuste paremman kertymän saamisesta uudessa myynnissä on aiheutuvat lisäkulut huomioon ottaen huono. Valiokunnan mielestä tämä ei ole velallisen kannalta kohtuullista, eikä sitä ilmeisesti ole myöskään tarkoitettu. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että 1 momentista poistetaan sen viimeinen sivulause. Koska poistettava säännös on kuitenkin sinänsä tarpeellinen harkittaessa uuden myynnin toimittamista, valiokunta ehdottaa sen sijoittamista 3 momenttiin mainittuun asiayhteyteen.

Valiokunnan ehdottamasta muutoksesta seuraa, että pykälän soveltamisalaan kuuluvan omaisuuden myynti selvästi alle paikkakunnalla käyvän hinnan ei ole sallittua sen paremmin ensimmäisellä kuin toisellakaan myyntiyrityksellä. Samalla valiokunta kuitenkin huomauttaa, että omaisuuden käyväksi hinnaksi katsottava arvo ei ensimmäisellä ja toisella myyntiyrityksellä ole välttämättä aina sama. Myyntiyritysten väliaikana voi esimerkiksi käydä ilmi, että tiedot omaisuuden kunnosta olivat ensimmäisen myyntiyrityksen tapahtuessa virheellisiä. Tällaiset muutokset vaikuttavat luonnollisesti myös 1 momentin soveltamiseen.

Pykälän 2 momentti sisältää erityissäännökset jalometalleista ja arvopapereista. Perustelujen mukaan (s. 132/II) niiden on kuitenkin tarkoitettu koskevan myös mm. vanhoja rahoja ja muita vakiintuneita keräilykohteita. Valiokunta ehdottaa, että momenttia selvennetään kielellisesti tätä tarkoitusta vastaavaksi.

34 §. Alin hyväksyttävä tarjous. Pykälän 1 momentin mukaan alimman hyväksyttävän tarjouksen tulee irtaimen omaisuuden huutokaupassa peittää täytöntöönpanokulut ja mahdollinen myyntimaksu sekä pantin tai pidätysoikeuden haltijan saatava etuoikeutetulta määrältä, jos täl-

lä on oikeus pitää vakuus hallussaan tai jos panttauksesta on tehty hallintaa vastaava kirjaus.

Säännös on valiokuntakäsittelyn aikana osoittautunut tulkinnanvaraiseksi. Hallituksen esityksen perusteluista (s. 142/II) käy kuitenkin selvästi ilmi, että alimmalla hyväksyttävällä tarjouksella ei suojata muita saatavia kuin niitä, joiden vakuutena on käteispankki tai siihen rinnastuva pidätysoikeus taikka käteispankin luonteinen kirjaus. Tämän tarkoituksen selventämiseksi valiokunta ehdottaa, että "vakuus"-sana korvataan "omaisuus"-sanalla ja että hallintaa vastaavaa kirjausta koskevaa kohtaa täsmennetään samalla tavoin.

49 §. Valvomaton ja ehdollinen saatava sekä keskeneräinen kirjaus. Pykälän 3 momentti koskee keskeneräisten kirjausten merkitsemistä asianosaisluetteloon. Sen mukaan merkintää ei tehdä, jos kiinnitystä koskeva hakemus on jätetty lepäämään ulosmittauksen, turvaamistoimen tai konkurssin vuoksi. Maakaaren (540/1995) 16 luvun 6 ja 7 §:stä kuitenkin ilmenee, että konkurssi ei ole peruste kiinnityshakemuksen lepäämään jättämiselle. Tämän vuoksi valiokunta on poistanut momentista viittauksen konkurssiin.

85 §. Autokiinnityksen kuolettaminen. Ehdotetun pykälän mukaan kiinnitys, joka kohdistuu myytyyn autoon, tulee kuolettaa.

Säännös on osoittautunut epäselväksi. Sitä on 5 luvun 72 §:n 1 momentissa oleva viittaus huomioon ottaen tulkittu niin, että ehdotettu sääntely edellyttäisi aluksen ja ilma-aluksen huutokaupassa kiinnitystä koskevien velkakirjojen luovuttamista ostajalle samaan tapaan kuin myytäessä kiinteistö. Saadun selvityksen mukaan tätä ei kuitenkaan ole tarkoitettu, vaan tarkoituksena on, että myytyyn alukseen tai autoon kohdistuvat, rauenneita panttioikeuksia koskevat kiinnitykset kuoletetaan. Tämän vuoksi lakivaliokunta ehdottaa pykälän muotoilemista uudelleen tämän mukaisesti. Samalla pykälän otsikkoa on muutettava vastaamaan sen uutta sisältöä.

6 luku. Jako ja tilitys

4 §. Varojen kohdentaminen saatavan osille.

Pykälän mukaan ulosottomiehen on kohdennettava kertyneet varat ensin kunkin saatavan korolle, sen jälkeen pääomalle ja viimeksi kuluille, jolleivät asianosaiset ole 4 luvun 60 §:n mukaisesti muuta sopineet.

Kuten pykälän perusteluissa (s. 179/I) todetaan, tämä järjestys vastaa kauppakaaren 9 luvun 5 §:ssä olevaa säännöstä. Niin ikään perusteluissa viitataan siihen, että suoritusten kohdentaminen ensin pääomalle on yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) 25 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla toteutettava yksi velkajärjestelyn keino.

Ehdotetussa 4 luvun 60 §:ssä säädetään velallisen ja hakijan tekemästä kirjallisesta maksusopimuksesta. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan tällöin voidaan sopia esimerkiksi siitä, miten varat kohdennetaan hakijan saataville tai saatavan osille. Valiokunta katsoo, että ulosottomiehen tulisi pyrkiä edistämään tällaisia sopimuksia erityisesti silloin, kun juuri koronmaksuvelvollisuuden suuruuteen puuttumalla voidaan olennaisesti vaikuttaa velallisen taloudellisen tilanteen kohentumiseen. Tällaiseen sopimukseen pyrkimiseen ulosottomiestä velvoittaa valiokunnan mielestä jo ulosottolain 1 luvun 19 §:n säännös, jonka mukaan hänen tulee sopivalla tavalla edistää asianosaisten välistä sovinnollisuutta ulosottoasiassa.

Valiokunta on hallituksen esitystä käsitellessään kiinnittänyt erityistä huomiota nyt esillä olevassa pykälässä säänneltävään varojen kohdentamiseen saatavan eri osille. Kysymys on sekä velkojien että velallisten kannalta yhteiskunnallisesti merkittävä, minkä lisäksi se monin tavoin koskettaa velkasuhteiden oikeudellisen sääntelyn perusteita. Tämän vuoksi valiokunta pitää välttämättömänä, että oikeusministeriö ulosottolain kokonaisuudistuksen neljännen vaiheen käsittelyn yhteydessä esittää valiokunnalle selvityksen siitä, onko nyt hyväksyttävää pykälää perusteltua joissakin suhteissa muuttaa pitkäaikaisten velkaongelmien helpottamiseksi. Samalla valiokunnalle tulee esittää arvio mah-

dollisten muutosten oikeudellisista ja taloudellisista vaikutuksista.

5 §. Jakopäätös ja sen sitovuus. Pykälän 1 momentin mukaan kertyneet varat kohdennetaan erillisen jakoluettelon mukaan, jos myyntiä varren on laadittu asianosaisluettelo. Jakoluettelo perustuu tällöin asianosaisluetteloon. Jollei viimeksi mainittua luettelo ole laadittu, ulosottomies tekee jakopäätöksen merkitsemällä kohdennustiedot ulosoton tietojärjestelmään.

Lakivaliokunta ehdottaa jäljempänä 10 luvun 5 §:ää muutettavaksi niin, että siinä tarkoitettun valituksen määräajan laskemisen yhtenä alkujankohdana olisi jakoluettelon tiedoksisaaminen. Tämän vuoksi nyt esillä olevan pykälän 1 momenttiin on tarpeen lisätä säännös velvollisuudesta antaa jakoluettelo tiedoksi asianosaisille.

12 §. Jakoilmoitus. Pykälän 1 momentin mukaan ulosottomiehen tulee pyynnöstä antaa kertymän jakamisesta ilmoitus velkojalle. Valiokunta on edellä ehdottanut 5 §:n 1 momenttiin lisättäväksi säännöksen, jonka mukaan jakoluettelo tulee antaa tiedoksi asianosaisille. Tällöin näillä ei enää myöhemmin ole tarvetta erikseen tiedustella kertymän jakamista. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa, että nyt esillä olevan 1 momentin soveltamisala rajoitetaan koskemaan vain niitä tapauksia, joissa jakoluettelo ei ole laadittu. Käytännössä suurin osa näistä tapauksista koskee toistuvaistulon, kuten palkan, ulosmittausta.

15 §. Tilityksen keskeytys. Pykälässä säädetään niistä edellytyksistä, joilla ulosottomiehen on muutoksenhaun turvaamiseksi keskeytettävä tilitys. Pykälän 3 momentin mukaan tilitys on keskeytyneenä kolme viikkoa keskeytysvaatimuksen esittämisestä tai erityisestä syystä ulosottomiehen määräämän tätä pitemmän ajan.

Lakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että 1 momentin 4 kohdan mukaan ulosottomies voi tietyin edellytyksin keskeyttää tilityksen myös omasta aloitteestaan. Hallituksen esityksen perusteluista (s. 186/I) ilmenee, että keskeytysaika laskettaisiin tällöin keskeytystar-

peen havaitsemisesta. Valiokunnan mielestä keskeytyksen voimassaolosta on myös näissä tilanteissa oikeusturvasyistä tarpeen säätää nimenomaisesti. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa momenttia täydennettäväksi säännöksellä, jonka mukaan tilitys on näissäkin tapauksissa pääsääntöisesti keskeytyneenä kolme viikkoa siitä, kun ulosottomies on päätöksellään todennut 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun keskeytysperusteen olemassaolon.

18 §. Tilityksen menettely. Pykälä sisältää valtuutussäännöksiä. Sen toisen virkkeen mukaan oikeusministeriö antaa määräyksiä ulosottoviranomaisten maksuliikkeen järjestämisestä ja kirjanpidosta.

Lakivaliokunta pitää pykälän toista virkettä tarpeettomana, koska sen mielestä on selvää, että ministeriö voi toimialallaan antaa tällaisia hallinnon sisäisiä määräyksiä ilman laissa olevaa valtuutustakin. Tämän vuoksi valiokunta on poistanut mainitun virkkeen.

10 luku. Muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn

5 §. Valituksen määräajan laskeminen eräissä tapauksissa. Pykälässä säädetään määräajasta valituksen tekemiselle niissä tapauksissa, joita luvun 4 § ei kata. Pykälän 2 momentti ehdotetaan 6 lukuun tehtävien muutosten vuoksi muutettavaksi siten, että määräaika valituksen tekemiseen kertyneiden varojen jaosta laskettaisiin siitä, kun 6 luvun 5 §:ssä tarkoitettu jakoluettelo on tehty tai kohdennustiedot on talletettu ulosoton tietojärjestelmään.

Lakivaliokunnan mielestä valitusajan alkamisen sitominen jakoluettelon valmistumiseen ei ole asianosaisten oikeusturvan kannalta hyvä ratkaisu, koska tällöin asianosainen ei välttämättä lainkaan saa tietoa siitä, että valitus aika on alkanut kulua. Velkojalla saattaa kuitenkin olla hyvinkin suuri intressi valvottavanaan juuri niissä tapauksissa, joissa jakoluettelo nyt säädettävän lain mukaan on laadittava. Näistä syistä valiokunta ehdottaa momenttia muutettavaksi niin, että valitus aika alkaa näissä tapauksissa ku-

lua siitä, kun asianosainen on saanut jakoluettelon tiedoksi.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

Voimaantulo- ja siirtymäsäännöksen 6 momentti sisältää säännökset siitä, miten nyt säädettävää lakia sovelletaan palkan ja muun toistuvaistulon ulosmittaukseen vanhan ja uuden lain rajakohdissa. Momentin kolmannen virkkeen mukaan säädettävän lain 4 luvun 49 §:n 1 momentin 3 kohtaa ryhdytään soveltamaan kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta ja silloin myös vireillä olevissa asioissa. Kyseisen kohdan mukaan palkkaa ja muuta toistuvaistuloa voidaan ulosmitata normaalia enemmän, jos velallisen saama toistuvaistulo on suurempi kuin neljä kertaa kyseiselle velalliselle laskettavan suojaosuuden määrä. Tällöinkin toistuvaistulosta voidaan kuitenkin ulosmitata enintään puolet.

Mainittu 4 luvun 49 §:n 1 momentin 3 kohdan säännös koskee vain suurituloisimpia velallisia. Säännöksen tarkoituksena on ankaroida hyvätuloisten velallisten ulosmittausta. Valiokunta puoltaa tämän säännöksen hyväksymistä asiasisällöltään hallituksen esittämässä muodossa. Valiokunta myös yhtyy hallituksen esityksen perusteluista (s. 191/II) ilmenevään käsitykseen, jonka mukaan velallisilla on oikeutettu odotus siitä, että heille lainsäädännön muuttuessa tarvittavin siirtymäaikajärjestelyin turvataan kohtuulliset mahdollisuudet suunnitella taloudenpitonsa muuttuvia olosuhteita vastaavaksi. Valiokunnan mielestä ehdotettu kolmen vuoden siirtymäaika on kuitenkin tähän nähden tarpeettoman pitkä, minkä vuoksi se ehdottaa siirtymäajan lyhennettäväksi kahteen vuoteen.

Momentin viimeinen virke koskee suojaosuutta koskevien indeksitarkistusten laskemista. Valiokunta on edellä ehdottanut 4 luvun 48 §:n 3 momenttia muutettavaksi siten, että suojaosuuden määrä tarkistetaan vuosittain oikeusministeriön asetuksella. Näin meneteltäessä nyt esillä oleva siirtymäsäännös käy tarpeettomaksi, minkä vuoksi valiokunta on poistanut sen.

2. Laki ulosottomaksuista annetun lain muuttamisesta

3 §. Maksujen suuruus. Pykälässä säädetään ulosottomaksuina perittävien eri maksulajien suuruuden määräytymisestä. Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vain pykälän 2 momenttia.

Edellä yleisperusteluissa esittämänsä viitaten lakivaliokunta ehdottaa myös pykälän 1 momenttia muutettavaksi siten, että siinä säädetään pienimmäksi taulukkomaksuksi 2,50 euroa, kun peritty saaminen tai sen osa on enintään 14 euroa.

5 §. Maksuttomat suoritteet. Pykälän 4 momentin mukaan taulukkomaksun perintää ei jatketa sen jälkeen, kun velalliselta on peritty toistuvaistulon ulosmittauksessa edeltäneen kolmen vuoden aikana taulukkomaksuja yhteensä vähintään 27 kuukauden ajalta. Edellä yleisperusteluissa esittämänsä viitaten lakivaliokunta ehdottaa, että vapautus myönnetään jo silloin, kun taulukkomaksuja on peritty edeltäneen kahden vuoden aikana vähintään 18 kuukauden ajalta.

Johtolause. Koska valiokunta on edellä ehdottanut myös 3 §:n 1 momenttia muutettavaksi, on johtolauseetta vastaavasti tarkistettava.

Aloitteet

Lakialoite 31/2004 vp. Valiokunta ehdottaa, että lakialoite hylätään, koska valiokunta puoltaa palkan määritelmää koskevan 4 luvun 2 §:n hyväksymistä hallituksen esityksen mukaisena.

Lakialoite 20/2005 vp. Valiokunta ehdottaa, että lakialoite hylätään, koska valiokunta ehdottaa määräajoin maksettavan palkan ulosmittauksessa suojaosuudeksi velallisen itsensä osalta 19,50 euroa päivässä eli 585 euroa kuukaudessa.

Lakialoite 30/2005 vp. Valiokunta ehdottaa, että lakialoite hylätään, koska valiokunta puoltaa varojen kohdentamista koskevan 6 luvun

4 §:n hyväksymistä hallituksen esittämässä muodossa.

Lakialoite 41/2005 vp. Valiokunta puoltaa palkan ulosmittauksessa noudatettavien suojaosuutta koskevien säännösten hyväksymistä muodossa, jossa ulosotossa olevan velan syntyperuste ei vaikuta suojaosuuden suuruuteen. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että lakialoite hylätään.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että 3.—5. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina,

*että 1. ja 2. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (**Valiokunnan muutosehdotukset**) ja*

että lakialoitteet LA 31/2004 vp, LA 20/2005 vp, LA 30/2005 vp ja LA 41/2005 vp hylätään ja

*että hyväksytään yksi lausuma (**Valiokunnan lausumaehdotus**).*

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

ulosottolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä joulukuuta 1895 annetun ulosottolain (37/1895) 1 luvun 5 §:n 1 ja 5—8 kohta, 4—6 luku, 8 luvun 6 § sekä 10 luvun 5 §:n 2 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 5 §:n 1 ja 7 kohta sekä 8 luvun 6 § laissa 679/2003, 1 luvun 5 §:n 5, 6 ja 8 kohta laissa 792/1996, 4—6 luku niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä 10 luvun 5 §:n 2 momentti laissa 197/1996, seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

5 §
 (Kuten HE)

4 luku

Ulosmittaus

Yleinen säännös ja määritelmiä

1 §

Maksuvelvoitteen täytäntöönpano

(1—3 mom. kuten HE)

Mitä tässä laissa säädetään panttioikeudesta, koskee myös sellaista pidätysoikeutta, jonka

*haltijalla on oikeus pitää vakuus hallussaan.
(Uusi)*

2—4 §
(Kuten HE)

Maksukehotus ja maksuaika

5 §
(Kuten HE)

6 §
Maksuaika

(1 mom. kuten HE)
Ilman hakijan suostumusta ulosottomies ei saa antaa maksuaikaa, jos perittävänä on lapsen elatusapu.
(3 mom. kuten HE)

7 §
(Kuten HE)

Ulosmittauksen kohde ja sivullisen asema

8—13 §
(Kuten HE)

14 §

Keinotekoinen järjestely

(1 ja 2 mom. kuten HE)
Mitä 1 momentissa säädetään omaisuudesta, koskee myös velallisen järjestelyyn ohjaamaa tuloa. Mitä 3 luvun 64—68 §:ssä säädetään velallista koskevista tiedoista, sovelletaan myös tässä pykälässä tarkoitettua sivullista koskeviin tietoihin. *Ulosottomies saa tiedustella sivullista koskevia tietoja, jos on perusteltu syy epäillä, että kyseessä on tässä pykälässä tarkoitettu järjestely.*

15 §
(Kuten HE)

Ulosmittauskiellot ja ulosmittausjärjestys

16—19 §
(Kuten HE)

20 §

Ulosmittauskieltojen voimassaolo

Edellä 19 §:n 1 momentin 1—3, 6 ja 7 kohdassa tarkoitetut ulosmittauskiellot ovat voimassa kaksi vuotta varojen haltuun saamisesta, lukuun ottamatta pysyvästä haitasta saatua korvausta, jota koskeva ulosmittauskielto on voimassa pysyvästi. Edellytyksenä kiellon voimassaololle on, että velallinen on pitänyt varat erillään tai voi esittää niitä koskevan kirjanpidon tai vastaavan selvityksen. Toistuvaissuorituksissa ulosmittauskielto koskee jäljellä olevaa maksukautta. Lapselle tulevan elatusavun ja korvauksen ulosmittauskielto on voimassa niin kauan kuin elatuksen tarve on olemassa.

21 §

Erottamisetu

Jos velallinen on luonnollinen henkilö, ulosmittauksesta tulee erottaa:

(1—7 kohta kuten HE)
(2 mom. kuten HE)

Ulosmittauksesta ei saa erottaa omaisuutta, johon hakijalla on panttioikeus (*poist.*), kun peritään sitä saatavaa, jonka vakuutena omaisuus on.

22—24 §
(Kuten HE)

25 §

Ulosmittausjärjestyksestä poikkeaminen

Ulosmittausjärjestyksestä saadaan poiketa, jos:

(1—3 kohta kuten HE)

4) tietyn omaisuuden rahaksi muuttaminen on vaikeaa tai kertymä on todennäköisesti huono taikka jos ulosmittausjärjestyksen noudattami-

nen muutoin aiheuttaa suorituksen olennaista vaarantumista tai viivästystä, erityisiä kustannuksia tai muuta tuntuvaa haittaa hakijalle; tai

(5 kohta kuten HE)

(2 ja 3 mom. kuten HE)

Menettely ulosmittauksessa

26 §

(Kuten HE)

27 §

Ulosmittauksen voimaantulo ja maksukielto

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Maksukiellon sisällöstä säädetään *tarkemmin* valtioneuvoston asetuksella.

28—30 §

(Kuten HE)

Ulosmittauksen varmistaminen

31—36 §

(Kuten HE)

Ulosmittauksen oikeusvaikutukset

37—41 §

(Kuten HE)

Velkojen keskinäinen asema

42—44 §

(Kuten HE)

Tulopohja palkan ulosmittauksessa

45—47 §

(Kuten HE)

Palkasta ulosmitattava määrä

48 §

Suojaisuus

Määräajoin maksettavan palkan ulosmittauksessa velallisen suojaisuus on velallisen itsensä osalta *19,50 euroa* ja hänen elatuksensa varassa olevan puolison, oman lapsen ja puolison lapsen osalta seitsemän euroa päivässä seuraavaan palkan maksupäivään asti. Suojaisuus lasketaan kuukaudessa 30 päivältä.

(2 mom. kuten HE)

Suojaisuuden määrä tarkistetaan oikeusministeriön asetuksella vuosittain siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään. (Poist.)

49 §

Määräajoin maksettava palkka

Edellä 45—47 §:ssä tarkoitettu tulopohjasta jätetään ulosmittaamatta:

(1 ja 2 kohta kuten HE)

3) *vähemmän kuin 2* kohdassa tarkoitettu määrä, kuitenkin vähintään puolet palkasta, jos palkka on suurempi kuin neljä kertaa velallisen suojaisuuden määrä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset palkan määrään perustuvas-
ta progressiivisesta asteikosta, jonka mukaan ulosmittaus toimitetaan 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Ulosmitattava määrä lasketaan sanotun momentin ja sen 3 kohdan osalta lisäksi tässä tarkoitettun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti (säännönmukainen määrä). (Poist.)

(3 mom. kuten HE)

50—53 §

(Kuten HE)

54 §

Elatusapu

(1 mom. kuten HE)

Jos palkan ulosmittaus toimitetaan juoksevan tai erääntyneen elatusavun taikka elatusavun ja muun saatavan perimiseksi, velalliselle voidaan antaa vapaakuukausia *tai* 51 §:n 2 momentissa tarkoitettu lykkäys vain painavasta syystä.

55 §
(Kuten HE)

Menettely palkan ulosmittauksessa

56—58 §
(Kuten HE)

Maksusuunnitelma ja maksusopimus

59—63 §
(Kuten HE)

Elinkeinotulon ulosmittaus

64 §
(Kuten HE)

65 §

Muu elinkeinotulo

Kun luonnolliselta henkilöltä ulosmitataan muuta kuin toistuvaa elinkeinotulota tai kun yhteisöltä ulosmitataan elinkeinotulota, saadaan ulosmittauksen määrää rajoittaa, jos velallinen voi siten jatkaa elinkeino- tai liiketoimintaa eikä menettelyä voida pitää olennaisesti hakijan edun vastaisena. Lisäksi noudatetaan soveltuvin osin, mitä 59—63 §:ssä säädetään, ja jos tulo on toistuvaa, mitä menettelystä palkan ulosmittauksessa säädetään. *Mitä tässä pykälässä säädetään ulosmittauksen määrän rajoittamisesta, sovelletaan myös yhteisön julkisyhteisöltä liiketoimintaansa saaman tuen ulosmittaukseen.*

66 §
(Kuten HE)

Saatava ja eräät muut oikeudet

67 §
(Kuten HE)

68 §

Periminen maksukiellon saajalta

Jollei maksukiellon saaja noudata *todistettavasti* tiedoksi saamaansa maksukieltoa, joka koskee palkkaa tai toistuvaa elinkeinotulota, ulosottomies saa ulosmitata maksukiellon saajalta määrän, joka on maksamatta ulosottomiehelle. Ulosmittaus edellyttää, että maksukiellon saajan maksuvelvollisuus on selvä.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

69 ja 70 §
(Kuten HE)

Yhteisomistus

71 ja 72 §
(Kuten HE)

73 §

Yhteisomistusesineen ulosmittaus

Määräosin omistettu kiinteistö tai irtain esine saadaan ulosmitata, vaikkei se vastaa hakijan saatavasta, jos:

1) sen myynti todennäköisesti tuottaa velallisen osalle huomattavasti korkeamman kertymän kuin velallisen osuuden myynti; (*poist.*)

2) hakijan saatava *ei* todennäköisesti kerry velallisen osuuden myynnistä; *ja*

3) ulosmittauksen merkitys *ei* ole selvässä epäsuhteessa siitä aiheutuvaan haittaan nähden.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

74 ja 75 §
(Kuten HE)

Kuolinpesä

76—82 §
(Kuten HE)

Täydentävät säännökset

83 ja 84 §
(Kuten HE)

5 luku

Myynti*Yleiset säännökset*

1 ja 2 §
(Kuten HE)

Yleiset huutokauppaehdot

3—8 §
(Kuten HE)

9 §

Valtion korvausvastuu

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Korvaus määrätään ulosottomiehen tuot-
tamuksesta riippumatta noudattaen, mitä vahin-
gonkorvauslaissa (412/1974) säädetään. Valtiol-
la on oikeus saada suorittamansa määrä vahin-
gon aiheuttajalta *sen mukaan kuin vahingonkor-
vauslaissa säädetään.*

10 §

Velallisen velvollisuus antaa tietoja

Velallinen on kysyttäessä velvollinen ilmoit-
tamaan ulosottomiehelle myytävään omaisuu-
teen kohdistuvat käyttöoikeudet ja muut oikeu-
det, saatavat sekä esitetyt väitteet paremmasta
oikeudesta *samoin kuin antamaan tiedot sellai-
sista omaisuuden ominaisuuksista ja sen käyt-
töön vaikuttavista seikoista, joita omaisuuden*

*laatu huomioon ottaen voidaan pitää olennai-
sina.*

11—14 §
(Kuten HE)

Yhteiset säännökset huutokaupasta

15 §

Arvon selvittäminen ja esineen kunnostus

Jos myytävänä on kiinteistö tai arvokasta irt-
tainta omaisuutta, ulosottomiehen tulee ennen
myyntiä tarkastaa omaisuuden kunto. *Lisäksi tu-
lee selvittää tällaisen omaisuuden käypä arvo,
jos se on mahdollista.* Tarvittaessa saadaan käyt-
tää asiantuntijaa. Se, joka pitää omaisuutta hal-
lussaan, on velvollinen sallimaan tarkastuksen ja
arviointin.

(2 mom. kuten HE)

16—22 §
(Kuten HE)

23 §

Vähimmäishinta

Ulosottomies ei saa hyväksyä korkeinta tar-
jousta kiinteistön tai arvokkaan irtaimen omai-
suuden huutokaupassa, jos hän arvioi, että tar-
jous alittaa selvästi omaisuuden käyvän hinnan
paikkakunnalla (*poist.*).

Korkeinta tarjousta ei saa hyväksyä, jos se
alittaa jalometallin arvon tai muun *omaisuuden*
vastaavan päivän hinnan. Arvopapereita tai
arvo-osuuksia ei saa myydä huutokaupalla alle
myyntipäivää lähinnä edeltäneen julkistetun os-
tonoteerauksen.

Jollei korkeinta tarjousta hyväksytä, järjeste-
tään uusi huutokauppa tai vapaa myynti, paitsi
jos hakija sen kieltää *tai ulosottomies arvioi, et-
tei uudessa myynnissä saada lisäkulut huo-
mioon ottaen korkeampaa kertymää.* Jollei uut-
ta myyntiä järjestetä *tai (poist.)* jollei omaisuus
tule myydyksi toisellakaan kerralla, ulosmittaus
peruutetaan.

24—27 §
(Kuten HE)

Irtaimen omaisuuden huutokauppa

28—33 §
(Kuten HE)

34 §

Alin hyväksyttävä tarjous

Alimman hyväksyttävän tarjouksen tulee irtaimen omaisuuden huutokaupassa peittää täytäntöönpanokulut ja mahdollinen myyntimaksu sekä pantin tai pidätys oikeuden haltijan saatava etuoikeutetulta määrältä, jos tällä on oikeus pitää omaisuus hallussaan tai panttauksesta on tehty omaisuuden hallintaa vastaava kirjaus. Sama koskee velalliselle kuuluvan määräosan myyntiä.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

35—38 §
(Kuten HE)

Asianosaisselvittely kiinteistön huutokaupassa

39—48 §
(Kuten HE)

49 §

*Valvomaton ja ehdollinen saatava sekä kesken-
eräinen kirjaus*

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Panttisaatava merkitään luetteloon, vaikka kiinnitystä koskevaa hakemusta ei ole lainvoimaisesti ratkaistu. Merkintää ei tehdä, jos hakemus on jätetty lepäämään ulosmittauksen tai turvaamistoimen (poist.) vuoksi.

50—53 §
(Kuten HE)

Menettely kiinteistön huutokaupassa

54—59 §
(Kuten HE)

*Usean velalliselle kuuluvan kiinteistön myynti ja
muuta erityistilanteita*

60—66 §
(Kuten HE)

*Usean eri omistajille kuuluvan kiinteistön myyn-
ti*

67—71 §
(Kuten HE)

Aluksen huutokauppa

72—74 §
(Kuten HE)

Vapaa myynti

75—80 §
(Kuten HE)

Yhteisomistus

81—83 §
(Kuten HE)

Lopputoimet

84 §
(Kuten HE)

85 §

Alus- ja autokiinnityksen kuolettaminen

*Myytyyn alukseen tai autoon kohdistuvat
rauenneita panttioikeuksia koskevat kiinnitykset
kuolettetaan.*

86—88 §
(Kuten HE)

6 luku

Jako ja tilitys*Määritelmiä*1 §
(Kuten HE)*Jako*2—4 §
(Kuten HE)

5 §

Jakopäätös ja sen sitovuus

Jos myyntiä varten on laadittu asianosaisluetelo, *ulosottomies laatii varojen kohdentamisesta jakoluettelon, joka perustuu asianosaislueteloon ja joka annetaan tiedoksi asianosaisille.* Muussa tapauksessa ulosottomies tekee jakopäätöksen merkitsemällä kohdennustiedot ulosoton tietojärjestelmään.

(2 mom. kuten HE)

6—11 §
(Kuten HE)

12 §

Jakoilmoitus

Jos varojen kohdentamisesta ei ole tehty jakoluetteloa, ulosottomiehen tulee pyynnöstä antaa kertymän jakamisesta ilmoitus velkojalle.

(2 mom. kuten HE)

*Tilityksen edellytykset ja tilitysmenettely*13 ja 14 §
(Kuten HE)

15 §

Tilityksen keskeytys

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Tilitys on keskeytyneenä kolme viikkoa keskeytysvaatimuksen esittämisestä tai *ulosottomiehen 1 momentin 4 kohdan nojalla tekemästä päätöksestä taikka* erityisestä syystä ulosottomiehen määräämän tätä pitemmän ajan. Kertyneet varat saadaan kuitenkin tilittää vakuutta vastaan.

16 ja 17 §
(Kuten HE)

18 §

Tilitysmenettely

Tilitysmenettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella. *(Poist.)*

19 ja 20 §
(Kuten HE)*Varojen säilytys*21—25 §
(Kuten HE)

8 luku

Ulosottoasiain kuluista6 §
(Kuten HE)

10 luku

Muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn

5 §

Valituksen määräajan laskeminen eräissä tapauksissa

Määräaika valituksen tekemiseen kertyneiden varojen jaosta lasketaan siitä, kun *asianosainen on saanut tiedon* 6 luvun 5 §:ssä tarkoi-

tetusta jakoluettelosta tai kohdennustiedot on talletettu ulosoton tietojärjestelmään.

— — — — —

(1—5 mom. kuten HE)

6. Palkan ja muun toistuvaistulon ulosmittausta koskevia säännöksiä sovelletaan myös silloin, kun maksukielto on annettu ennen lain voimaantuloa. Niihin tulon eriin, joita koskeva pidätysvelvollisuus on syntynyt palkanmaksajalle

tai muulle maksukiellon saajalle ennen lain voimaantuloa, sovelletaan aikaisempaa lakia. Lain 4 luvun 49 §:n 1 momentin 3 kohtaa ryhdytään kuitenkin soveltamaan *kahden* vuoden kuluttua lain voimaantulosta ja silloin myös vireillä olevissa asioissa. Vapaakuukausiin oikeuttavaa ulosmittauksen aikaa laskettaessa otetaan huomioon myös aika ennen lain voimaantuloa. (Poist.)

(7—14 mom. kuten HE)

2.

Laki

ulosottomaksuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ulosottomaksuista 13 päivänä tammikuuta 1995 annetun lain (34/1995) 2 §:n 2 momentti, 3 §:n 1 ja 2 momentti ja 5 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 2 momentti ja 3 §:n 2 momentti laissa 685/2003 ja 3 §:n 1 momentti laissa 976/2001, sekä

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 685/2003, uusi 5 momentti seuraavasti:

2 §
(Kuten HE)

3 §
Maksujen suuruus

Taulukkomaksu säädetään saamiselle kulloinkin kertyneen rahamäärän suuruuden mukaan tassaisesti nousevina maksuina siten, että pienin maksu on *2,50 euroa*, jos peritty saaminen tai sen osa on *enintään 14 euroa*, ja suurin maksu enintään 340 euroa, jos peritty saaminen tai sen osa on suurempi kuin 16 800 euroa. (Uusi)

(2 mom. kuten HE)

— — — — —

5 §

Maksuttomat suoritteet

Sen jälkeen kun velalliselta on peritty toistuvaistulon ulosmittauksessa edeltäneen *kahden* vuoden aikana taulukkomaksuja yhteensä vähintään *18 kuukauden* ajalta, taulukkomaksun perintää ei jatketa. Jos toistuvaistulon ulosmittaus alkaa uudestaan ennen kuin vuosi on kulunut maksuttoman perinnän päättymisestä, taulukkomaksua ei peritä uudessakaan asiassa. Jos vuosi on kulunut maksuttomasta perinnästä, taulukkomaksua peritään seuraavilta 12 kuukaudelta.

(5 mom. kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että oikeusministeriö seuraa saatavalle ulosotossa tulevan kertymän ja ulosottomaksujen suh-

detta ulosottotoimessa ja että tämän suhteen pysyminen velallisen kannalta kohtuullisena turvataan tarvittaessa muuttamalla ulosottomaksuja koskevaa sääntelyä.

Helsingissä 7 päivänä huhtikuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Tuija Brax /vihr
vpj. Susanna Rahkonen /sd
jäs. Esko Ahonen /kesk
Leena Harkimo /kok
Lasse Hautala /kesk
Tatja Karvonen /kesk
Petri Neittaanmäki /kesk
Heli Paasio /sd

Lyly Rajala /kok
Jukka Roos /sd
Tero Rönkä /sd
Petri Salo /kok
Minna Siirä /vas
Juhani Sjöblom /kok
Timo Soini /ps
Astrid Thors /r.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Risto Eerola.